

תוכן עניינים

1	תקציר	1
2	פרק 1 : תיאור הבעיה	2
2	1.1 אלימות במקום עבודה	2
2	1.1.1 הגדרה	2
2	1.1.2 נתונים כלליים	2
3	1.2 אלימות כנגד הצוות הרפואי	3
3	1.3 נתונים כללים בעולם	3
3	1.3.1 שכיחות	3
4	1.3.2 גורמים הקשורים למקרי האלימות	4
6	1.4 נתונים כללים בארץ	6
6	1.4.2 אלימות כלפי הצוות הרפואי בישראל	6
7	1.4.2 גורמים הקשורים למקרי האלימות	7
7	1.4.3 דיווח על מקרי אלימות	7
8	פרק 2 : השלכות של אלימות	8
8	1.5 2.1 השלכות רגשיות ופסיכולוגיות	8
9	1.6 2.2 השלכות מקצועיות : שחיקה בעבודה	9
11	פרק 4 : פתרונות	11
11	1.7 4.1 כיצד ניתן למגר את מקרי האלימות כלפי הצוות הרפואי?	11
11	1.8 4.2 המחקר הנוכחי	11
12	פרק 5 : שיטה	12
12	1.9 5.1 משתתפים	12
12	1.10 5.2 כלים	12
13	1.11 5.3 הליך המחקר	13
14	פרק 6 : תוצאות	14
19	פרק 7 : דיון וסיכום	19
21	מקורות	21

תקציר

נתונים רבים אשר נאספו ברחבי העולם מצביעים על בעיה של אלימות כלפי עובדים במוסדות רפואיים (למשל, 1). המטרה של העבודה הנוכחית היא לספק תשתית אמפירית המבוססת על נתונים אשר נאספו בישראל לגבי השלכות האלימות על הצוות הרפואי. ההשערה של המחקר מבוססת על ממצאים רבים אשר מראים קשר בין אלימות כלפי צוות רפואי לבין השלכות רגשיות ופסיכולוגיות ועל פיה, ימצא קשר בין אלימות (מילולית, פיזית ומינית) כלפי הצוותים הרפואיים, לבין שחיקה בעבודה. על מנת לבחון שאלה זו, 60 נבדקים העובדים השייכים למקצועות רפואיים נדגמו למחקר, מחציתם נשים ומחציתם גברים. הנבדקים מלאו שאלון הבוחן אלימות ושאלון הבוחן שחיקה בעבודה. בנוסף, הם סיפקו פרטים דמוגרפיים. הממצאים של העבודה מראים כי במדגם הנוכחי, לא נמצא קשר בין אלימות לבין שחיקה. הדיון דן בממצאים נוספים אשר נמצאו בעבודה אשר מצביעים כי אלימות מינית עשויה לא להיות מדווחת כלל.

פרק 1 : תיאור הבעיה

1.1. אלימות במקום עבודה

1.1.1. הגדרה

כיום, לא קיים קונצנזוס לגבי ההגדרה של אלימות במקום עבודה (2). אחת ההגדרות המקובלות היום מתייחסת ל"כל אירוע, מקרה או התהגות בו אדם מותקף, מאויים או סובל מנזק או פגיעה מכוונת במקום עבודתו" (2). אלימות במקום עבודה כוללת סוגים שונים של אלימות כגון אלימות פיזית, מילולית, בריונות או שוד, אלימות מינית, אלימות על בסיס גזעני, אלימות פסיכולוגית ועוד (2).

1.1.2. נתונים כלליים

נתונים אשר נאספו במדינות כגון אוסטרליה, ארצות הברית ובריטניה, מצביעים על כך כי מקצועות מסוימים נמצאים בסיכון גבוה יותר לאלימות מאשר מקצועות אחרים. מקצועות אשר קשורים לאלימות גבוהה יותר הם מקצועות בהם מעורב כסף זמין, ומקצועות בהם יש מגע ישיר עם "לקוחות". ישנם הבדלים בהסתברות לאלימות וחומרת האלימות בין המקצועות הללו, לבין מקצועות אחרים בהם אין קשר ישיר עם לקוחות ובהם אין כסף זמין (1). ממצאים מראים בנוסף כי עובדים אשר עובדים במשמרות לילה עשויים להיות בסיכון מוגבר יותר, כמו כן, במקומות בהם ישנה התגודדות של גברים צעירים או מקומות בהם ישנו מספר גבוה של אנשים המשתמשים באלכוהול או סמים (1). כמו כן, ישנם ממצאים אשר מראים כי הדבר עשוי להיות קשור גם למגדר של העובדים: נשים נוטות לחוות רמות גבוהות יותר של אלימות מסוג אלימות מילולית ומינית, בעוד שגברים נוטים לחוות יותר אלימות פיזית. יחד עם זאת, כפי שמציינים זאת החוקרים, הדפוס הזה עשוי לנבוע מכך שנשים עובדות במקצועות שונים מגברים בחלק ניכר מהמקרים (1).

נהוג לחלק את האלימות למספר סוגים (1):

1. אלימות חיצונית: מדובר באלימות אותה מבצע אדם אשר אינו שייך לארגון. לדוגמה, כאשר אדם שודד בנק.
2. אלימות של לקוח – מדובר במקרים בהם לקוחות נכנסים לקונפליקט עם העובדים.
3. אלימות פנימית – כאשר מדובר במקרי אלימות בין עובדים או עמיתים בתוך הארגון.

ישנם ממצאים אשר מראים כי האלימות בעבודה עולה בשנים האחרונות, למרות כי הדיווחים עליה נמוכים יחסית (1). כאשר חוקרים מנסים להעריך את סוגי האלימות עליה בדרך כלל מדווחים, הממצאים מראים כי אלימות אשר מסתיימת במוות מדווחות באחוזים הגבוהים ביותר. לעומת זאת, אלימות אשר מסתיימת בפציעות קלות או השלכות פסיכולוגיות כתוצאה מאיומים או בריונות, בדרך כלל מדווחת הרבה פחות או לא מדווחת כלל (1).